

NYE FORSLAG OM FUGLEFREDNING I VESTGRØNLAND

Af dr. phil. *Finn Salomonsen*

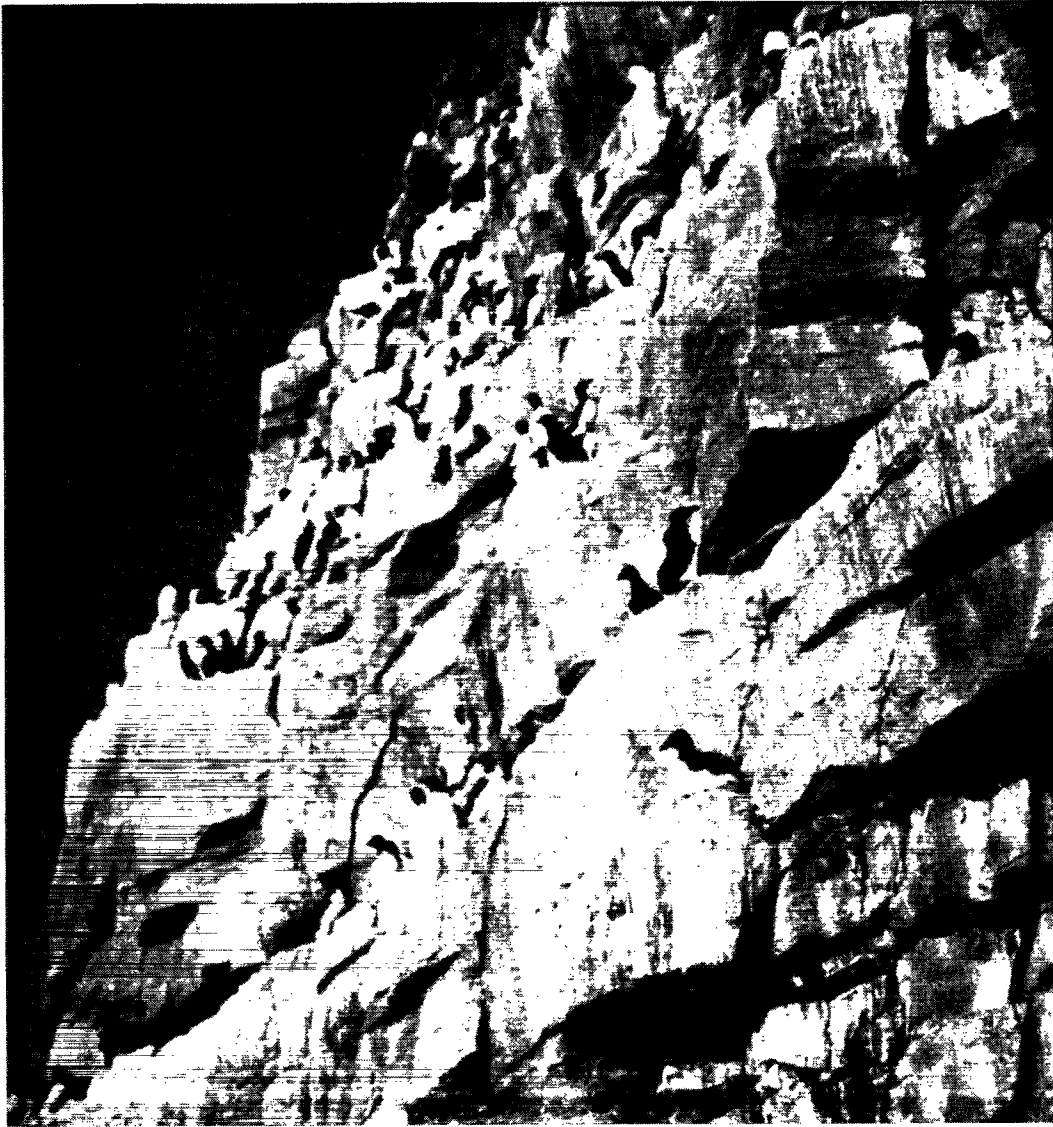
Grønland er i støbeskeen i disse år. Udviklingen går fremad med en fart som aldrig før, og menneskelivet undergår store forandringer. Alt dette diskuteres og drøftes indgående, ikke mindst i dette tidsskrifts spalter. Mindre kendt er det, at udviklingen uundgåeligt også medfører omfattende ændringer i naturen. Gud ske lov vil nyordningen ikke kunne medføre ødelæggelse af den storslåede grønlandske natur, men dens levende væsener, dens planter og dyr, trues på mange måder. Dette gælder først og fremmest de dyrearter, som er af økonomisk betydning for den grønlandske befolkning og gøres til genstand for jagt og fangst. Modsat forholdene i det egentlige Danmark, hvor jagt i vore dage kun er af ren sportslig betydning og er meget strengt reguleret, betyder jo som alle ved det vilde dyreliv i Grønland en næringskilde af største værdi. Det gælder derfor om at sikre, at det ikke formindskes eller helt forsvinder. Tidligere, da folketallet var beskedent og levevisen primitiv, fandtes ingen bestemmelser om regulering af fangsten og beskyddningen, og dette var ejheller nødvendigt. I vore dage er en ændring imidlertid nødvendig. Det stigende folketal i Grønland, den udbredte brug af moderne jagtvåben og udviklingen af transportmidlerne, især forøgelsen af motorbådenes antal, har resulteret i, at mange fangstdyr er talmæssigt i tilbagegang, især fordi selv de mest afsides fangstpladser og fuglekolonier hurtigt kan nås af mange mennesker. Glædeligvis er det sådan, at man nu indser faren ved uhæmmet jagt i Grønland, og at Landsrådet har blikket åbent for, at det er på tide at råbe vagt i gevær. De senere års landsrådsforhandlinger vidner i høj grad om den alvor, hvormed man betragter problemerne.

Jeg skal her ikke tale om de egentlige „sødyr“, sælerne og hvalerne, kvantitativt landets vigtigste kødkilde, men derimod om fuglene, hvis forhold man ofte er tilbøjelig til at negligere. Grønland har et broget og interessant fugleliv med mange smukke arter, som pryder landet, og som for manges vedkommende også er af største betydning for økonomien. Flere af disse arter er i stærk tilbagegang, og

der kan ikke være tvivl om, at overdreven jagt og fangst bærer en væsentlig del af skylden derfor. Ved samtaler med ældre grønlandske fangere får man ofte indtrykket af, at de er klare over tilbagegangen hos mange fugle, idet de påstår, at der tidligere var langt flere fugle end nu. De forstår også, at en vis regulering må finde sted i deres egen interesse. Noget er jo allerede opnået, især hvad Ederfuglen angår, men andre kan forfølges uden indskrænkning. Dette er baggrunden for, at den danske afdeling af „Den Internationale Fuglefredningskomite“ samt „Naturfredningsrådet“ har henvendt sig til Ministeriet for Grønland med visse fredningsforslag, som i sommer vil blive drøftet af Landsrådet. Det foreslås for det første af de nævnte institutioner, at man søger nogle af de mest truede fugle fredet, først og fremmest Lunden (Søpapegøjen) og Skarven, ihvertfald for en årrække, så bestanden atter kan komme på fode.

Lunden har aldrig været almindelig i Grønland, og dens ynglekolonier tæller blot fra enkelte par til højst 200 par, men den er taget betydelig af i tal i de sidste hundrede år. Dette skyldes dog ikke jagt eller fangst, da den som jagtobjekt aldrig har spillet nogen som helst rolle i Grønland. Tilbagegangen skyldes derimod ægsamling og ødelæggelse af dens ynglepladser. Lunden anbringer sit eneste æg – der uheldigvis er stort og velsmagende – i jordhuller, som den selv graver og bruger år efter år. For at få fat i ægget fjerner grønlanderne grønsværen oven over den rugende fugl, og gør det derved umuligt for fuglen at yngle der igen, idet der i den korte sommertid ikke er tid for den til at udgrave en ny bolig. Fuglen forlader da ynglepladsen, rimeligvis for stedse. På grund af sin fåtallighed spiller Lunden økonomisk kun en ringe rolle og kun ganske lokalt de få steder, hvor den yngler, og hvor man tager æggene. En fuldstændig fredning af den (omfattende også dens æg og unger) for en årrække, f. eks. 10 år, skulle derfor forventelig ikke støde på store vanskeligheder. Det ville være synd og skam, om denne morsomme og interessante fugl udryddedes i Grønland. Er den først helt forsvundet, er det meget usandsynligt, at den skulle komme igen. Det kan i denne forbindelse nævnes, at Lunden i gamle dage var yderst talrig langs Labrador, men næsten udryddedes af eskimoerne. I vore dage har en effektiv fredning fået dens tal til at stige igen. Lad os håbe, at også Landsrådet vil være fremsynet nok til at yde den fred.

Mens som sagt Lunden ikke spiller nogen jagtmæssig rolle i Grønland, og der ikke er tilbagemeldt en eneste af de ringmærkede eksemplarer, ligger forholdene ganske anderledes hos Skarven. Denne store fugl skydes i meget stor udstrækning, og er ret let at nedlægge på sine hvile- og sovepladser. Den omfattende ringmærkning i Vestgrønland har vist, at ikke mindre end en trediedel af bestanden nedlægges af jægere. Når dertil lægges, at den naturlige ungedødelighed hos en sådan søfugl altid er temmelig stor, må det befrygtes, at beskyddningen er for stor og at en vis, indskræn-

*Lomvien, der af danske på Grønland
fra gammel tid kaldes „Alken“, yngler i store kolonier og er en af de økonomisk vigtigste fugle i landet.*

Foto: Chr. Vibe

ket fredning er nødvendig. Erfaringen har da også vist, at Skarven er i tilbagegang i Vestgrønland, omend den ikke umiddelbart er truet med udryddelse; bestanden er dog næppe større end 2000 par, og det er optimistisk bedømt. Naturfredningsrådet har foreslået en fredning i perioden 1. marts til 30. september i 10 år. Grønlandszoologen, magister Vibe har dog i et responsum til Grønlandsministeriet gjort opmærksom på, at da fuglene er mest efterstræbt i de strenge vintermåneder, vil en

fredning fra f. eks. 1. januar til 15. august være mere rimelig, især da man herved nordpå vil få lejlighed til at nedlægge et antal af de eftertragtede ungfugle, inden de trækker mod syd. (I så fald skulle dog skydning af ungerne på selve ynglepladsen være forbudt). Det må imidlertid være forbeholdt Landsrådet at tage stilling til, hvilken løsning, der må anses for den mest formålstjenlige. Personligt synes jeg, Vibes ændringsforslag er godt.

Som et udtryk for Landsrådets positive indstilling til fredning af dyrelivet kan fremhæves vedtægten af 12. maj 1958 om fredning af alle fugle på deres ynglepladser, hvor al beskydning nu er forbudt. Dette er en overordentlig betydningsfuld bestemmelse, og alle elskere af den grønlandske natur må yde Landsrådet deres hyldest for denne kloge og vidtskuende beslutning. Ganske vist gives der i vedtægtens § 2 mulighed for dispensation, men det må oprigtigt håbes, at denne ikke vil blive givet i så stor udstrækning, at loven udhules. Der er imidlertid et forhold som Landsrådet ikke berører i denne vedtægt, og det er ægsamlingen i søfuglekolonierne. Tidligere har flere kommuner i den nordlige del af Vestgrønland været klar over faren ved overdreven ægsamling og har vedtaget forholdsregler derimod. Dette var f. eks. tilfældet i Upernavik kommune, hvor man enedes om en vedtægt (stadfæstet 5. juli 1948 af den daværende landsfoged for Nordgrønland), ifølge hvilken al ægsamling på fuglefjelde skulle ophøre den 30. juni og intet salg af æg måtte finde efter 3. juli, ligesom det i yngletiden forbødes at løsne skud inden for 1 km fra fuglefjeldet. Desværre søgte man hurtigt om dispensation fra disse bestemmelser, hvorved disse er blevet temmelig virkningsløse. Naturfredningsrådet har nu foreslået en almen standsning af ægsamling fra 1. juli. Man må nemlig ikke glemme, at jagten om vinteren og om efteråret på de fleste af disse søfugle, såvidt man kan dømme, ikke kan siges at overstige, hvad bestanden kan tåle. Den meget omfattende ringmærkning, som Grønlandsministeriet og Zoologisk Museum lader foretage, har vist, at der af mågerne, tejsten og andre søfugle nedlægges 20 – 25 % af bestanden, og dette kan sikkert bæres af fuglene, selvom det måske ligger i overkanten af det forsvarlige. Denne beskydning udenfor yngletiden er af så stor økonomisk betydning for den grønlandske befolkning, at alt må gøres for at sikre den. Det er derfor af største vigtighed, at fuglene får mulighed for at få deres unger på vingerne og ikke udsættes for, at de omlagte æg ødelægges af efterårets frost, således som det nu på grund af den udstrakte ægsamling mange steder er tilfældet. Det har unægtelig været et meget stort fremskridt, at skydning ved fuglefjældene nu er forbudt, for denne forårsagede store ødelæggelser, ikke blot ved at fuglebestanden formindskedes gennem beskydningen, men først og fremmest gennem den larm og uro der fremkaldtes og det store tab af æg og unger som hvirvledes i vandet, når fuglene skræmtes op. Dette har især berørt Lomvien („Alken“), som er en af de økonomisk

*Ringmærkningen er et vigtigt hjælpemiddel til at bedømme beskydningen.
Her ringmærkes Tatteratter ved en vestgrønlandsk yngleplads.*

Foto: S. Bruhn

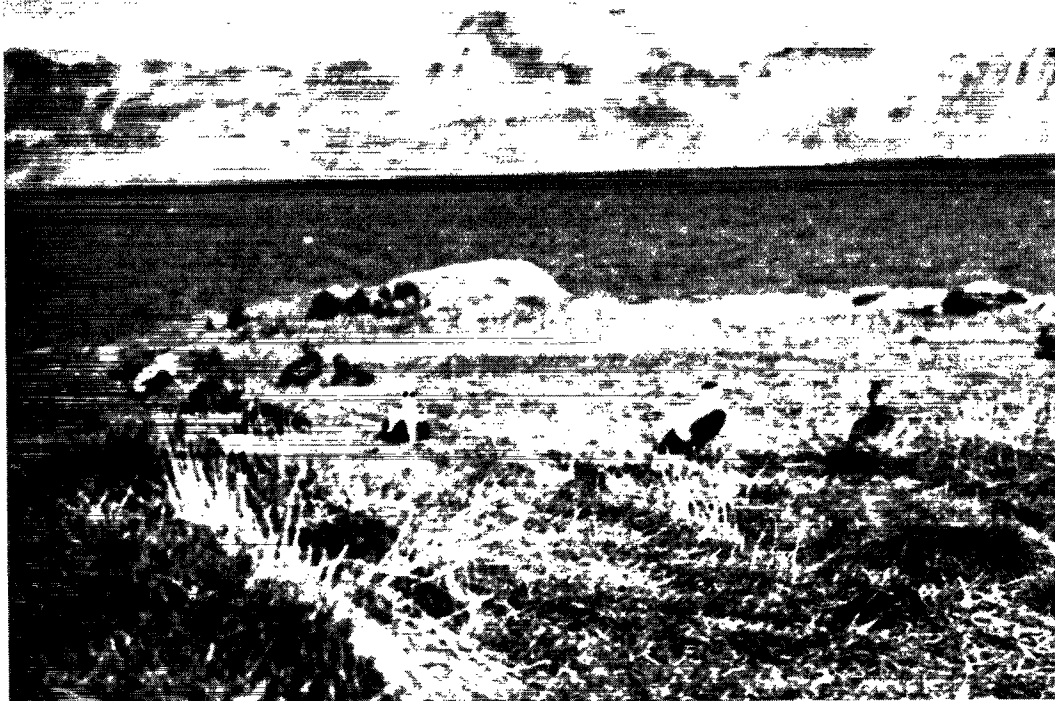
vigtigste søfugle i Grønland, og hvis udnyttelse derfor burde reguleres på en fornuftig måde. Både jagt og ægsamling kan for så vidt intensiveres hos denne fugl, der optræder i den nordlige del af vestkysten i meget store kolonier, men ægsamlingen må blot slutte så betids, at ungerne kan nå at forlade ynglepladsen om efteråret, inden det er for sent. For at bedømme jagtens betydning netop hos denne fugl har man foretaget særlig stor ringmærkning af den; på basis af dennes resultater er man nu klar over, at jagten i vinterkvartererne overhovedet ingen rolle spiller. Indtil 1957 var der ringmærket 9520 Lomvier i Vestgrønland, af hvilke der indtil foråret 1958 blot var skudt 357 (knapt 4%) i Grønland samt 31 ($\frac{1}{3}\%$) ved Newfoundland, hvor en stor del af den grønlandske bestand overvintrer. Når Lomvien

derfor alligevel er gået tilbage i tal skyldes det den skadelige skydning ved selve ynglepladsen, der heldigvis nu er forbudt, samt for vidtdreven ægsamling.

Den yndefulde Havterne, som i vekslende tal yngler ved næsten alle Grønlands kyster og når sin talmæssigt største tæthed i Disko Bugt området, er mere truet af ægsamling end nogen anden grønlandsk fugl. Dens velsmagende æg samles overalt, og ægsamlingen vedbliver hele sommeren, lige indtil efteråret forhindrer fuglene i at lægge flere. Det er enorme kvantiteter, som samles; alene på Grønne Ejlande således i tidligere tid hvert år omkring 100.000. På grund af denne intensive ægsamling er Havternen mange steder aftaget stærkt i tal i de senere år og i enkelte områder næsten helt forsvundet. Ved at standse ægsamlingen 1. juli ville man opnå, at der blev mulighed for ternerne til at lægge et nyt kuld og til at få ungerne på vingerne inden efteråret. Da disse søfugle vender tilbage til fødestedet for at yngle, ville bestanden af ynglepar derved langsomt tiltage, og man kunne så samle større mængder æg inden denne stoppedes 1. juli. På denne måde medvirker selve fredningen til, at befolkningen kan samle flere æg, mens man gennem den nuværende uhæmmede og ukontrollerede ægsamling kun opnår, at bestanden aftager og derved gør det stedse vanskeligere at få samlet det tilstrækkelige antal æg. Man må håbe, at Landsrådets medlemmer vil gøre dette ræsonnement til deres eget.

Ederfuglen er en anden kolonivis ynglende søfugl, som utvivlsomt beskattes for hårdt. Dens fredningsforhold har jo været meget diskuteret i de senere år, og jagen på den er fornylig blevet reguleret i Landsrådets vedtægt af 20. maj 1958. En ændring af de gamle fredningsbestemmelser var til stadighed blevet foreslået af den klartseende og indsigtfulde Aug. Lyngé, der var stærkt foruroliget over den tiltagende ederfuglejagt, og den deraf følgende nedgang i fuglenes tal. Allerede i 1950 begyndte han sin kampagne for at gøre fredningen strengere, men først nu er det altså lykkedes at få en ny vedtægt i stand. Denne vedtægt er desværre noget af en skuffelse, idet man gennem de årelange forhandlinger i Landsrådet øjensynlig glemte hovedformålet, en stramning af fredningen, og i stedet forsøgte at opnå forskellige lokale fordele ved tværtimod at forstærke efterstræbelsen af fuglene. Det er således betænkeligt, at der i hele Vestgrønland må samles dun indtil 15. maj, idet de tidlige kuld æg da vil fratages deres varmebeskyttelse og gå til grunde.

Et par ord må siges om § 1, stk. 3 der lyder således i vedtægten af 20. maj 1958: „I tiden 15. maj til 15. september er jagt på rugende Ederfugle forbudt nord for Sdr. Strømfjord“. Denne formulering var ikke heldig, især fordi det ikke var pointeret, hvilke kategorier af ikke-rugende fugle som måtte beskydes, og har da også været udsat for kritik. Det er rimeligt, at man i de nordlige distrikter, som Ederfuglen forlader om vinteren, må have ret til en vis beskydning af de omstrejfende flokke, der består af de unge, 1-årige fugle, samt af de gamle hanner, som ret hur-

Ederfuglen, der er Grønlands nyttigste fugleart, yngler kolonivis på småer langs kysterne. Dens fredningsforhold giver stadig anledning til megen diskussion.

Foto: Chr. Vibe

tigt forlader de rugende hunner, og slutter sig til ungfuglene. Dette var grundlaget for tilladelsen i de ældre vedtægter til at skyde „trækkende flokke“ om sommeren. Imidlertid komplicerer det forholdene, at Ederfuglene, når de parvis ankommer til ynglepladsen ofte slutter sig sammen i flokke, der flyver om i nærheden af ynglestedet og først opløses i par, når æglægningen begynder. Disse flokke bør naturligvis ikke beskydes. Hendrik Olsen har i Landsrådet i 1952 klart fremstillet forskellen mellem disse to former for flokdannelse. Det må derfor hilses med glæde, at det pågældende stykke i landsrådsvedtægten af 20. maj 1958 efter forslag af landsrådsmedlem Peter Nielsen er blevet ændret, hvorved den nu lyder: „I tiden 15. maj til 15. september er jagt nord for Sdr. Strømfjord på trækkende Ederfugle tilladt udenfor ynglepladserne, men forbudt ved ynglepladserne“. Denne vedtægt, der

utvivlsomt vil blive stadfæstet af Ministeriet, begrænser jagtretten i yngletiden på en måde, der er så klar, som det nu engang er mulig.

I ederfuglesagen er der endvidere sket det, at Landsrådet nu har givet dispensation fra forbudet mod ægsamling for Upernavik Norddistrikts vedkommende, d. v. s. Vestgrønlands rigeste ederfugleområde. Derved har det rettet et alvorligt slag mod bestræbelserne for at ophjælpe ederfuglestammen og på denne måde påtaget sig et stort ansvar. Det er jo således, at rugetiden for ederfuglehunnen er en meget stærk belastning. Den tager ingen føde til sig og afmagres stærkt. Muligvis kan den producere endnu et ægkuld, men kan den tåle den forlængede rugeperiode og den ekstra dunplukning, og kan ungerne af det forsinkede kuld i den korte sommer så højt mod nord nå at udvikles før efteråret indfinder sig? Derom må man nære alvorlig tvivl, og for en udenforstående ser det ud, som om Landsrådet med denne dispensation har torpederet sine egne bestemmelser.

Det synes indlysende, at den overalt så stærkt efterstræbte Ederfugl bør have fred på selve ynglestedet under rugningen og medens hunnen svømmer med ællingerne, men denne fred er dog ikke tilstrækkelig under de nuværende forhold til at sikre, endsiige ophjælpe bestanden. Også beskydning om vinteren, som den for tiden former sig, bør i nogen grad formindskes. Ringmærkningen (baseret på flere tusind ringmærkede fugle) viser, at omkring 15 % af bestanden skydes om vinteren, idet dette tal dog for størstedelens vedkommende gælder flerårige fugle; for de mere uerfarne unge fugle er procenten utvivlsomt højere. Desværre er imidlertid dette tal misvisende, når det drejer sig om at vurdere beskydningens omfang. Da man næsten altid under ederfuglejagt i Grønland skyder ind i flokkene, anskydes et stort tal, som senere omkommer og ikke genfindes, hvorfor de ikke figurerer i statistikken. På denne måde går mindst lige så mange fugle til grunde som selve det opgivne tal (de 15 %) giver udtryk for, og det samlede tab ved skydning bliver således 30 %. Det er klart, at denne beskydning ligger i overkanten af det tilladelige, idet vi ved, at en decimering af denne størrelsesorden har forårsaget en aftagning af andebestanden i Europa. En begrænsning af vinterjagten i den koldeste og for Ederfuglen strengeste tid (f. eks. fredning i februar-marts), således som foreslået under landsrådsforhandlingerne 1958 af Ole Brandt, vil derfor være en god gerning (og ville vække genklang i de nordlige dele af vestkysten), som Landsrådet herved opfordres til at udføre. Kongeederfuglen, som i reglen overvintrer længere ude på havet, beskydes langt mindre end den almindelige Ederfugl, men de fleste skelner ikke mellem de to arter.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til her, så indtrængende jeg kan, at lægge et godt ord ind for Havørnen, den grønlandske naturs skønneste pryde, men samtidig den så forkætrede fugl. Enhver som har set dens majestætiske kredsen mellem Sydgrøn-

lands fjælde har været betaget, og det vil føles tomt, om den forsvandt. Hvis dette skete ville det i sandhed være beskæmmende for de kredse, som forvalter de grønlandske naturskatte. Der er vel nu næppe mere end 50–60 par tilbage, og tilbagegangen fortsætter støt. Havørnen har den største beskydningsprocent af alle grønlandske fugle, idet ringmærkningen godtgør, at omkring to femtedele af bestanden nedskydes. En fugl, der optræder i så ringe tal, vil næsten overalt i verden blive strengt fredet. Jeg kan f. eks. henvise til den Kaliforniske Kondor, der nu i Vestamerika er indskrænket til omkring 60 par og i mange år har været strengt fredet, uden at dens tal dog er blevet forøget derved. Har den grønlandske Havørn, der er en for landet særlig underart som ikke findes andre steder i verden, også nået den kritiske tærskelværdi, hvor indavl eller andre faktorer forhindrer den i at opretholde sin bestand? Dette må man ikke håbe, men man bør ihvertfald nu række den en hjælpende hånd. Jeg skal ikke her komme ind på dens påståede skade, idet man på dette punkt hos fåreholderne støder på en fanatisk, næsten religiøs overbevisning, som ikke lader sig anfægte af sagkundskabens mening, og som desværre også deles af flere landsrådsmedlemmer. Jeg må imidlertid have lov at fremhæve det besynderlige i, at man i de fleste andre lande i verden ikke hører om, at Havørnene gør skade af nogensomhelst betydning, og i de fleste lande i Europa, Asien og Amerika er de fredede hele året og betragtes som monumentale naturmindesmærker. I Nordamerika er den Hvidhovede Havørn endog nationalfuglen, som ingen ville vove at forulempe. Det kan også nævnes, hvordan indstillingen i det egentlige Danmark er, det lille tætbefolkede land, hvis intensive naturudnyttelse ikke tillader tilstedeværelsen af skadedyr. Havørnen er i Danmark totalfredet, men på grund af tidligere tiders uforstand forlængst udryddet som ynglende og forekom kun som vintergæst. Da et par slog sig ned i en dansk skov for et par år siden, vakte det umådelig opmærksomhed, og ynglepladsen blev straks erklæret for reservat, som strengt afspærredes for alle besøgende. Maner dette ikke også til eftertanke i Grønland? Skulle Grønland praktisk talt ene blandt alle lande begå den skændighed, at man bevidst udryddede en så grandios fugl, et af naturens mesterværker? Mener man landet er så rigt, at man kan tåle dette tab? Et er sikkert, at er Havørnen først forsvundet i Grønland, vil den aldrig komme igen. Når man imidlertid har så meget mod Havørnen i de udprægede fåreavlsdistrikter kunne man i hvert fald frede den nord for Julianehåb distrikt, men er selv dette ikke gør ligt af hensyn til de få fåreholdere i Frederikshåb og det sydlige Godthåb distrikt, kunne man ihvertfald frede den nord for Godthåbsfjorden. Det må huskes, at Havørnen yngler så tidligt på året, at ynglefuglene er på redestedet før lammene fødes om foråret, hvorfor de uden for fåre-distrikterne ynglende par ikke vil kunne beskyldes for at forårsage angreb på de nyfødte lam. Jeg ved, jeg taler på alle naturelskeres vegne, både blandt grønlændere

og danske, når jeg herved opfordrer Landsrådet til at gøre en indsats for at bevare den sidste rest af den grønlandske Havørns bestand.

I tilslutning til de nævnte fredningsforslag, som for de flestes vedkommende tager sigte på de for kødforsyningen så vigtige søfugle, kan nævnes, at også andre grønlandske fugle er aftaget i tal og fortjener beskyttelse. Dette gælder Havliten og falkene, og blandt mågerne i nogen grad Riden (Tatteratten). For falkene ville en fredningstid f. eks. fra 15. maj til 1. september være formålstjenlig, men egentlig truede er disse fugle endnu ikke. Endvidere bør i en eventuel fredningslov den i vore dage ganske hensigtsløse stening af alle småfugle, selv midt i byerne, forbydes, omend mere af etiske og pædagogiske end egentlige fredningsmæssige grunde.

Naturfredningsrådet og den Internationale Fuglefredningskomite er i deres henvendelser til Ministeriet for Grønland også fremkommet med forslag om oprettelse af reservater og nationalparker. Dette er for så vidt noget nyt på Grønland, idet indtil nu kun en ganske lille ø har været udlagt som reservat, nemlig Sandøen i Youngsund, N.Ø. Grønland. I dette reservat, som også omfatter vandarealet ud til 300 m fra kysten, er enhver jagt, fangst, indsamling af æg og dun samt enhver færdsel forbudt. De to ovennævnte komiteer har nu anmodet Grønlandsministeriet, og dermed Landsrådet, om at medvirke til oprettelsen af reservater også i Vestgrønland, især med henblik på at hjælpe den truede fuglebestand i denne del af landet. Ved disse forslag er der taget hensyn til så vidt det er muligt ikke at indskrænke de lokale jagt- og fangstrettigheder, samtidig med at der sikres visse fuglearter højst påkrævede fredede ynglepladser. Grønlandsministeriet opfordres derfor til at anbefale Landsrådet til at indføre følgende bestemmelser:

(1) Oprettelse af fredningsstatus for Sabineørerne i Melvillebugten, med den hensigt at frede den sjældne Sabinemåges ynglepladser. Al færdsel, såvel som brug af skydevåben, udøvelse af enhver jagt og fangst, herunder ægsamling forbydes i tiden 15. maj – 1. september.

(2) Oprettelse af reservatstatus, med de samme virkninger som under (1) for de følgende skær i Diskobugten: Skærene Asigsut („Brændevinsskærene“) i øgruppen Kronprinsens Ejlande, skærene Satuarssunguit i øgruppen Grønne Ejlande (68° 52' nordl. br., 52° 7' vestl. lgd.) samt skæret Nunâtsiaq („Rotten“) i øgruppen Hunde Ejlande, med den hensigt at frede ynglepladserne for de sjældne eller aftagende Lunder, Thorshaner og Søkonger samt frede Havternen, der som nævnt overalt beskyttes stærkt gennem ægsamling. Landing på disse holme, der kun spiller en yderst ringe rolle i det grønlandske erhvervsliv, bør i fredningstiden principielt være forbudt. Landinger i nævnte tidsrum, der skyldes motorskade, havari eller anden force majeure, skal indberettes til øvrigheden og skal forløbe uden gener for fuglelivet. Fredningsperioden bør for disse skær, til hvilke foråret kommer betydeligt tidligere

*I den skønne Nordre Strømfjord (Nagssugtóp) findes endnu flere
ynglepladser for Skarven.*

Foto: Forfatteren

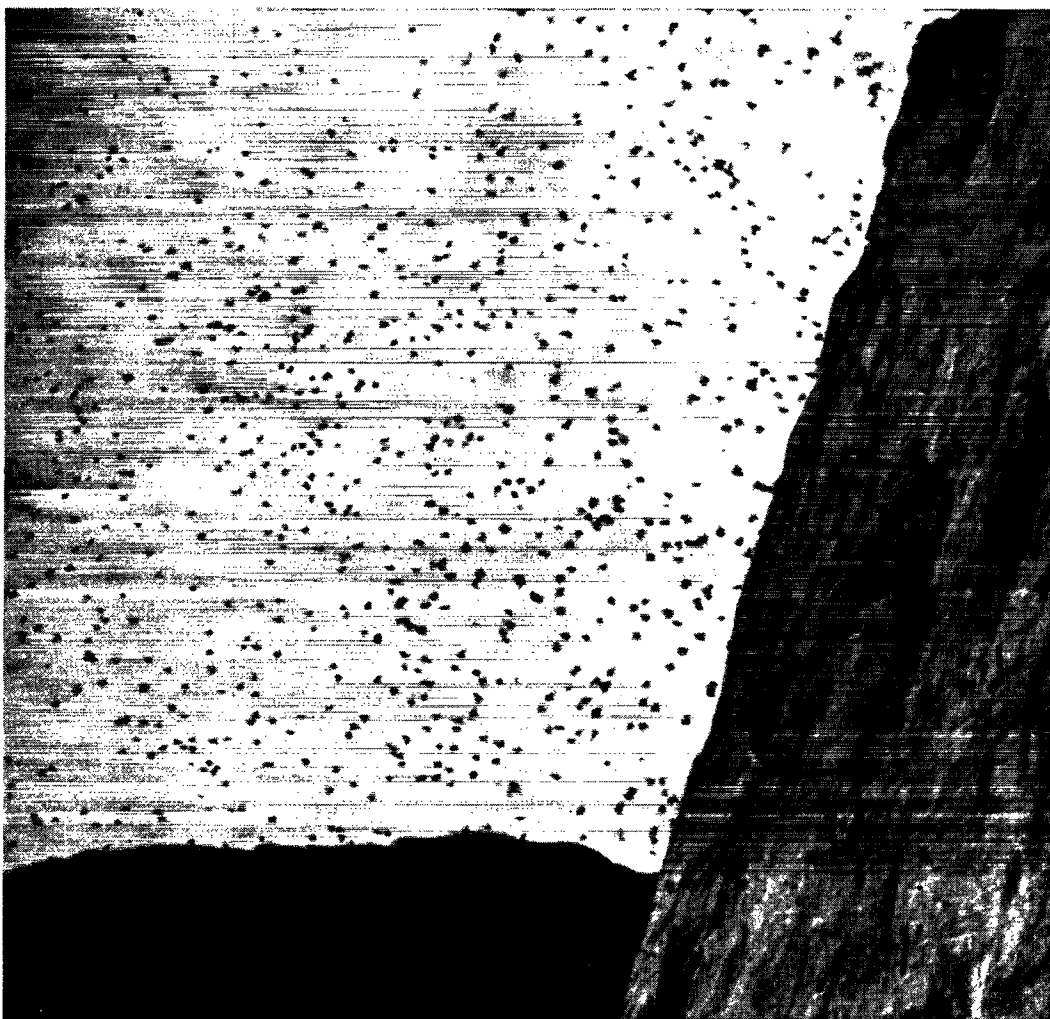
end til de langt nordligere liggende Sabineøer, sættes fra 1. maj og vare til 15. september.

Forhåbentlig vil disse planer vinde gehør hos Landsrådet. Disse yderligt liggende skær besøges sjældent, hvilket vel overhovedet er grunden til, at de endnu har et forholdsvis rigt fugleliv. Skærene Nunâsiaq og Asigssut får dog lejlighedsvis besøg af beboere henholdsvis fra udstederne Hunde Ejlande og Kronprinsens Ejlande, der samler æg af Lunder og Terner. Standses eller indskrænkes imidlertid ægsamlingen hos disse fugle har beboerne ingen særlig grund til at tage derud. Der skulle derfor være gode muligheder for, at Landsrådet kunne overtales til at erklære disse mindre skær for reservater. Økonomisk betyder de, som sagt, i realiteten ingenting, og meget ville være vundet ved, at de blev reservater, ikke blot fordi de derved blev fristeder

for fuglene, men også fordi den praktiske videnskab kunne drage nytte af dem. Videnskabsmænd ville være i stand til at følge fuglelivet, når det fik lov at udfolde sig frit uden menneskets indvirkning og derigennem drage slutninger f. eks. om hvilken rolle fangsten spiller og hvor meget bestanden kan bære. Et sådant forsøgslaboratorium“ vil være overmåde nyttigt i Grønland, der som arktisk land ligger nord for agerbrugsgrænsen og for hvilket fangst af sødyr og søfugle (samt fiskeriet) er det naturlige „landbrug“. Når man regner alle søfugle sammen, Ederfuglene, Lomviernerne, Mågerne, Gæssene, Ænderne og andre, udgør det antal eksemplarer som årligt fanges eller nedlægges af befolkningen i Vestgrønland henved 1 million stykker, med en samlet vægt af omkring 1.200 tons, en ikke ringe kødværdi for en folkemængde, der kun går lidt op over 20.000. Hvis reservaterne i Disko Bugten oprettes, ville det sikkert være muligt ved samarbejde med Universitets Arktiske Station i Godhavn, der jo ikke ligger langt derfra, at lade foretage videnskabelige undersøgelser og forsøg af betydning ikke mindst for den grønlandske økonomi.

Det sidste punkt i komiteernes forslag vedrører oprettelsen af et reservat omfattende den indre del af Arfersiorfik Fjorden i Egedesminde distrikt, nemlig Tasserssuarsuk indenfor Nordenskjöld Bræen. Fredningen af dette område begrundes med tilstedeværelsen af betydelige ederfuglekolonier, samt en del mindre skarvefjælde. Området ligger langt indenfor alle beboede pladser, men der drives nogen rævefangst og ørredfiskeri („laksefangst“) derinde. Der tilsigtes ingen indskrænkning i befolkningens adgang til denne fangst, ej heller til jagt på landdyr, ligesom al færdsel skulle foregå frit og uhindret. Kun skulle al jagt og fangst af samtlige søfugle, være forbudt, såvel som æg- og dunindsamling. Forventelig skulle heller ikke dette forslag møde nogen modstand fra Landsrådets side.

I naturfredningsrådets indstilling omtales desuden det betimelige i en yderligere udbygning af fredningen af Qingua dalen i Nanortalik distrikt, navnlig af botaniske grunde (og det vides, at botanikerne også har andre ønsker, især i Søndre Strømfjords indre områder), og endelig nævnes også oprettelsen af nationalparker i Grønland, omend der ikke fremkommes med konkrete forslag. Der gøres opmærksom på, at der overalt i verden, hvor der findes store, endnu ubeboede områder, nu er oprettet store nationalparker med henblik på bevarelsen af den oprindelige natur. Det gælder Canada, Alaska, Sverige, Sovjetunionen, og også tropiske lande såsom Indonesien, Sydafrika, Venezuela og andre. Som bekendt har man adskillige gange drøftet oprettelsen af en nationalpark i Nordøstgrønland, men af forskellige grunde er det aldrig blevet til noget. For egen regning vil jeg gerne tillægge, at en nordgrønlandsk nationalpark på ingen måde overflødiggør en i Vestgrønland. Naturen er i de to områder vidt forskellige, dyre- og plantelivet meget afvigende, „højarktisk“ i Nordøstgrønland, „lavarktisk“ i Vestgrønland. I Nordøstgrønland ville moskus-

*Når der affyres skud ved søfuglenes ynglepladser på stejle kystbjerge,
flyver tusinder af fugle ud og et stort antal æg og unger styrter i vandet under den fremkomne tumult.*

Foto: Chr. Vibe

okser, isbjørne og forskellige gåsearter være de største seværdigheder, mens de af is blokerede kyster kun har et beskedent dyreliv. I Vestgrønland er det omvendt de mange søfugle samt det frodige planteliv, som vil præge en eventuel nationalpark, og man kunne også nævne rensdyrene, der jo ikke mere findes i Nordøstgrønland.

Som område for en vestgrønlandsk nationalpark vil jeg pege på de indre, ubeboede dele af Egedesminde distrikt og foreslå følgende grænser: Fra isranden i øst, mod nord til $68^{\circ} 30'$ nordl. br. og mod syd til $67^{\circ} 25'$ nordl. br., vestgrænsen kunne i den nordlige del passende gå langs $52^{\circ} 28'$ vestl. lgd., og i den sydlige del

(syd for 68° nordl. br.) langs 53° vestl. lgd. Det foreslåede område omfatter således de indre dele af fjordkomplekserne Afersiorfik og Nagssugtôq (Nordre Strømfjord) samt en del af den smalle, mellemliggende fjord, Ataneq. Reservatet i Tasserssuarsuk indgår som en del af nationalparken. Der skulle ikke være nogen indskrænkning i befolkningens adgang til rævefangst og ørredfiskeri, hvorimod rensdyrjagten burde begrænses (til 1-2 uger årligt) eller helt standses. Færdsel af al art skulle være tilladt i nationalparken, hvorimod al fangst, indsamling og jagt, bortset fra de ovennævnte punkter, såvel som ødelæggelse af vegetationen, skulle være forbudt. Ved denne fremgangsmåde vil der ikke gøres indgreb i befolkningens fra gammel tid hævdvundne rettigheder i en udstrækning, som økonomisk spiller nogen rolle, men samtidig opnås der følgende ved oprettelsen af nationalparken:

(1) Disse storslåede, uberørte strækninger, med deres særegne dyreliv, planteformationer og landskabsformer, vil danne et stort og skønt reservat, hvor den grønlandske natur vil udfolde sig frit uden menneskelige indgreb (bortset fra hvad ovenfor er nævnt), til glæde og rekreation for befolkningen, oplevelse for tilreisende og turister og som studiefelt for videnskaben.

(2) I området findes endnu betydelige kolonier af Ederfugl, Skarv og flere mågearter, foruden Blisgåsen og andre fugle, som økonomisk er af stor betydning for grønlanderne og derfor overalt efterstræbes stærkt, men her vil få betingelser for at oparbejde en talstærk bestand.

(3) Ved hel eller delvis fredning af rensdyret i disse områder kan regnes med en formering af bestanden, som vil give øget jagtudbytte i de tilgrænsende egne. Muligvis vil også rævebestanden tage til som følge af fugle- og rensdyrfredningen.

Ved oprettelsen af den store Egedesminde Nationalpark ville Grønland blive bragt på højde med andre arktiske lande, og der ville være skabt en naturpark, som ville være en pryd for landet og til glæde for befolkningen. Imidlertid må det indrømmes, at modsat de tidligere nævnte fuglefredninger, som nu må siges at være påtrængende nødvendige, så er skabelsen af en nationalpark noget der er tid til at diskutere. Men tanken vil blive aktuel den dag jagten og færdslen i indlandet tiltager, når der som i Skandinaviens arktiske områder anlægges stier og lejrpladser, når jægere og lystfiskere bygger hytter og skure, og når turisternes skarer indfinder sig.

Selvom Landsrådet således nu forskånes for at tage stilling til et projekt om en nationalpark, vil de omfattende fredningsforslag, som i sommer vil forelægges rådet, give medlemmerne stof nok til eftertanke. Mange af de nye tanker bryder med gammel grønlandsk sædvane, men en radikal ændring er også nødvendig, hvis ikke for meget skal slås i stykker. Andre steder i verden har man høstet dyre

lærepenge, og det er nu engang en gammel sandhed, at holder man ikke hus med naturrigdommene, så forsvinder de efterhånden. Man bør som bekendt ikke slagte hønen, der lægger guldæg, og i vore dages Grønland, hvor salget af motorbåde og rifler stiger mod skyerne, og hvor der bliver stadig flere munde at mætte, må også jagten og fangsten af fødedyrene reguleres og kontrolleres.

Der forlanges dristig handling af Landsrådet og mod og mandshjerte, men også kølig omtanke og vidtskuende overblik, og evnen til at bryde med hævdvunden skik. Gid rådet må leve op til forventningerne og i sine vedtægter også på naturfredningens område være i pagt med den nye tid.

